

Notitie

Gemeente Amersfoort

Postbus 4000

3800 EA Amersfoort

DATUM: 20 januari 2023
ONS KENMERK: 22-0502/22.06901/MarBo
UW KENMERK: E-mail 13 september 2022
AUTEUR: [REDACTED]
PROJECTLEIDER: [REDACTED]
STATUS: versie 2.0

Actualisatie voorkomen beschermde soorten speelpolder

Ten noorden van de wijk Vathorst werkt de gemeente Amersfoort aan de ontwikkeling van natuur en recreatieve voorzieningen in het gebied Over de Laak. Onderdeel daarvan betreft de Speelpolder. Hier worden groen recreatieve voorzieningen aangelegd. Bureau Waardenburg heeft op basis van een oriënterend veldonderzoek (d.d. 12 september 2022) en bronnenonderzoek het onderzoek uit 2018 (Smit 2018) geactualiseerd. Hiermee worden effecten van deze ingreep op beschermde soorten beoordeeld in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb).

Conclusie

Het plangebied vormt leefgebied voor enkele algemeen voorkomende beschermde soorten grondgebonden zoogdieren en amfibieën. Grond- en graafwerkzaamheden in het kader van de voorgenomen ingreep kunnen deze soorten treffen. Het gaat om soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt voor overtreding van verbodsbepalingen bij werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling. Een ontheffing is dus niet nodig. Bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden wel dient rekening te worden gehouden met de aanwezigheid van broedvogels om negatieve effecten op deze soorten - en daarmee overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb - te voorkomen. Broedvogels zijn te verwachten in de coniferen tussen de boerderij en de schuur. Voor andere beschermde soorten heeft het plangebied geen betekenis of zijn negatieve effecten van de voorgenomen ingreep uitgesloten. De conclusies komen hiermee overeen met die van Smit (2018).

Deze conclusie wordt hieronder toegelicht.

Toelichting

Plangebied

Het projectgebied Speelpolder heeft een oppervlak van circa 4 ha. Het ligt ten noorden van de Amersfoortse wijk Vathorst. De gebouwen behoren tot het adres Pallisaden 16. Op het terrein staat een voormalige varkensstal waar nu enkele paarden gebruik van maken. Er is een boerderij aanwezig met daarnaast een kleinere schuur. Tussen deze twee gebouwen staat een rij coniferen. Rond de gebouwen ligt intensief gebruikt grasland.

Figuur 1 Ligging plangebied (rood omkaderd).

Figuur 2. Plangebied Pallisaden 16.

Voorgenomen ingreep

Informatie over de voorgenomen ingreep is aangeleverd door Gemeente Amersfoort. Het project betreft het slopen van twee schuren, het bouwen van twee nieuwe woningen en een groen recreatieve inrichting van het grasland. De boerderij (met rode dakpannen; figuur 2) blijft behouden. Volgens het voorlopig ontwerp wordt bloemrijk grasland aangelegd en wordt bos aangeplant met daarin recreatieve voorzieningen (figuur 3). De bestaande bomenlaan langs de toegangsweg wordt versterkt. De coniferen worden verwijderd.

Figuur 3. Voorlopig ontwerp Speelpolder.

Wettelijk kader

Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van de soortenbescherming zoals opgenomen in de Wnb. Bij toepassing van de Wnb worden drie beschermingsregimes onderscheiden: *Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn*, *Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn* en *Beschermingsregime andere soorten*. Voor een aantal landelijk algemeen voorkomende soorten amfibieën en grondgebonden zoogdieren van het *Beschermingsregime andere soorten* heeft de provincie een vrijstelling van verbodsbepalingen verleend voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Voor andere beschermde soorten geldt geen vrijstelling en kan een ontheffing nodig zijn als de werkzaamheden leiden tot overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb.

Methodiek onderzoek

Voorliggende toetsing is een actualisatie van onderzoek uit 2018 (Smit 2018). Op basis van een eenmalig veldbezoek, bronnenonderzoek, de huidige ter beschikking staande kennis en inschattingen van deskundigen is beoordeeld of de conclusies uit 2018 nog altijd van toepassing zijn. De beoordeling is uitgevoerd in het kader van de Wet Natuurbescherming voor het onderdeel soortenbescherming. Effecten zijn bepaald en

beoordeeld op basis van de functie van het plangebied van beschermde soorten en de voorgenomen ingreep.

Voor een actueel overzicht van beschermde soorten die in de regio voorkomen is de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd op 14 september 2022. Bij het raadplegen van de NDFF is uitgegaan van een zoekgebied met een straal van ca. twee kilometer om het plangebied en gegevens tot vijf jaar oud. Daarnaast is, voor zover nodig, gebruik gemaakt van achtergronddocumentatie (zie literatuurlijst).

Het plangebied is op 12 september bezocht. Tijdens het terreinbezoek is zoveel mogelijk concrete informatie verzameld met betrekking tot de aan- of afwezigheid van beschermde soorten (zicht- en geluidswaarnemingen, sporenonderzoek naar de aanwezigheid van pootafdrukken, nesten, holen, uitwerpselen, haren, etc). Op basis van terreinkenmerken en *expert judgement* is beoordeeld of het terrein geschikt is voor de in de regio voorkomende beschermde soorten. Het gebied Over de Laak waar het plangebied toe behoort is de laatste jaren intensief bezocht in het kader van de naastgelegen projecten Waterrijk en 't Hammetje. Hierdoor bestaat een goed beeld van het voorkomen van beschermde soorten in de directe omgeving van het plangebied.

Functie van het plangebied voor beschermde soorten

Het plangebied bestaat uit voedselrijk grasland met een intensief maaibeheer, verharding, gebouwen en een rij coniferen (zonder holtes). Op basis van verspreidingsgegevens (NDFF) en aanwezig biotoop wordt geconcludeerd dat het plangebied geen betekenis heeft voor andere soortengroepen dan planten, amfibieën, grondgebonden zoogdieren en gebouw bewonende soorten vogels en vleermuizen. De (mogelijke) betekenis van het plangebied voor deze soortengroepen is in deze notitie in detail beschreven en beoordeeld.

Planten

Op grond van verspreidingsgegevens (NDFF) en het veldonderzoek wordt geconcludeerd dat het plangebied géén betekenis heeft voor beschermde plantensoorten. Uit het plangebied en omgeving zijn geen waarnemingen van beschermde plantensoorten bekend. Tijdens het veldbezoek is vastgesteld dat het plangebied ook geen geschikte groeiplaatsen biedt voor beschermde plantensoorten en zijn ook geen beschermde plantensoorten waargenomen.

Amfibieën

Het plangebied vormt (geschikt) leefgebied van algemeen voorkomende soorten amfibieën van het '*Beschermingsregime andere soorten*' waarvoor een vrijstelling geldt voor overtreding van verbodsbepalingen bij ruimtelijke ingrepen. De sloten aan de rand van het plangebied bieden geschikt voortplantingswater voor deze soorten. Op grond van verspreidingsgegevens (NDFF) en het veldonderzoek wordt geconcludeerd dat het plangebied géén betekenis heeft voor andere beschermde soorten amfibieën.

Grondgebonden zoogdieren

Het plangebied vormt (geschikt) leefgebied van algemeen voorkomende soorten zoogdieren van het '*Beschermingsregime andere soorten*' waarvoor een vrijstelling geldt

voor overtreding van verbodsbepalingen bij ruimtelijke ingrepen. Op grond van verspreidingsgegevens (NDFF) en het veldonderzoek wordt geconcludeerd dat het plangebied géén betekenis heeft voor andere beschermde soorten grondgebonden zoogdieren. Op de A28 is twee jaar geleden een steenmarter als verkeersslachtoffer aangetroffen (NDFF). Sporen zoals uitwerpselen van deze soort zijn niet in de schuren aangetroffen.

Vleermuizen

De twee schuren waarvan de sloop is voorzien zijn ongeschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Nergens zijn (sporen van) vleermuizen aangetroffen. De schuren bestaan vrijwel overal uit enkelsteens muren. Op enkele plaatsen is aan de binnenzijde een extra muur geplaatst. De ruimte tussen deze muren is echter ontoegankelijk door het ontbreken van openingen zoals stootvoegen. De muren zijn op enkele plaatsen afgedekt met metalen wandelementen. De ruimte onder het metaal is vrijwel nergens toegankelijk en zal teveel opwarmen in de zon. Het dak bestaat uit golfplaten met vogelwering. Voor vleermuizen is hier geen ruimte aanwezig om in te verblijven.

Het plangebied maakt mogelijk wel deel uit van het foerageergebied van vleermuizen. Net zoals in de nabijgelegen polders waar rosse vleermuis, laatvlieger en gewone dwergvleermuis zijn waargenomen, kunnen deze soorten in het plangebied voorkomen. Het grasland met intensief gebruik vormt echter geen bijzonder waardevol foerageergebied. Het betreft daarom - op basis van de aard en omvang en de omgeving - geen essentieel foerageergebied (d.w.z. essentieel voor het functioneren van een verblijfplaats). In het plangebied is ook geen (essentiële) vliegroute van vleermuizen aanwezig. Bestaande bomenlanen zijn beperkt in lengte en vormen hierdoor geen lijnvormige structuren die verschillende onderdelen van het leefgebied van vleermuizen met elkaar verbinden.

Figuur 4. Kleine schuur waarvan de sloop is voorzien.

Figuur 5. Grote schuur. Daar waar sprake is van een dubbele muur, is de spouw ontoegankelijk.

Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn in de schuren waarvan de sloop is voorzien geen nesten van vogels met een jaarrond beschermde nestplaats¹ vastgesteld. Op grond hiervan wordt de aanwezigheid van nesten van vogels met een jaarrond beschermde nestplaats uitgesloten. De schuren hebben een golfplaten dak met vogelwering. Ook in de muren zijn geen ruimtes aanwezig (onder bijvoorbeeld raamkozijnen) die als nestplaats kunnen dienen voor huismus of gierzwaluw. In de grote schuur is een kerkuilkast aanwezig (figuur 7). De uilenwerkgroep controleert de kast jaarlijks. De laatste jaren is de kast niet gebruikt door kerkuilen. In de coniferen tussen de boerderij en de kleine schuur zijn broedvogels te verwachten waarvan de nestplaats niet jaarrond beschermd is zoals houtduif.

In de boerderij (die behouden blijft) broeden huismussen (Smit 2018). Het grasland maakt onderdeel uit van het foerageergebied van rans- en kerkuil die langs de Achterhoekerweg broeden (Boonman 2021).

¹ Op grond van door het voormalige ministerie van LNV verstrekte handreikingen worden nesten van de volgende soorten als jaarrond beschermde nestplaatsen beschouwd: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief, zwarte wouw.

Figuur 6. *Golfplaten daken met vogelwering (niet zichtbaar op foto) bieden geen geschikte nestplaatsen voor huismus.*

Figuur 7. *Aanwezige kerkuilkast in de grote schuur.*

Effecten van de ingreep

Amfibieën en grondgebonden zoogdieren

Grond- en graafwerkzaamheden kunnen algemeen voorkomende amfibieën en grondgebonden zoogdieren van het '*Beschermingsregime andere soorten*' treffen. Voor deze soorten geldt een vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en is dus geen ontheffing nodig. Het betreft algemeen voorkomende soorten (lokaal, regionaal en landelijk) en het aantal dieren dat potentieel gemoeid is met de (lokale) ingreep is beperkt. De gunstige staat van instandhouding van deze soorten is daarom niet in het geding.

Vleermuizen

De geplande veranderingen zoals de ontwikkeling van bloemrijk grasland, versterking van bomenlanen en het aanplanten van een bosje zullen een positief effect hebben op het aantal foeragerende vleermuizen.

Vogels

Grond- en graafwerkzaamheden in het broedseizoen kunnen ertoe leiden dat nesten van vogelsoorten die in gebruik zijn beschadigd raken of verlaten worden door de oudervogels als gevolg van verstoring.

Huismussen maken overdag graag gebruik van dichte struiken of heggen waar ze beschutting vinden tegen predatoren. Het verwijderen van de coniferen heeft geen wezenlijk effect op de functionele leefomgeving van de huismussen die in de boerderij broeden. Aan de oostzijde van de boerderij blijft een dichte heg aanwezig die voldoende dekking biedt voor de huismussen. De omzetting van engels raaigras naar bloemrijk grasland zal naar verwachting een positief effect hebben op de muizendichtheid en daarmee op de geschiktheid van het plangebied als foerageergebied voor rans- en kerkuil. Effecten op de functionaliteit van de nestplaatsen langs de Achterhoekerweg zijn daarom niet aan de orde.

Andere soorten

Negatieve effecten op andere beschermde soorten als gevolg van de voorgenomen ingreep zijn uitgesloten. Voor andere beschermde soorten heeft het plangebied namelijk geen betekenis.

Beoordeling Wet natuurbescherming

Voor het vernietigen van nesten die in gebruik zijn en het verstoren van in gebruik zijnde nesten van vogels zodanig dat broedsels mislukken is geen ontheffing mogelijk. Het vernietigen en verstoren van in gebruik zijnde nesten moet worden voorkomen (zie randvoorwaarden hieronder).

Randvoorwaarden voor werkzaamheden in het kader van de voorgenomen ingreep

Het verstoren en vernietigen van vogelnesten die in gebruik zijn moet voorkomen worden om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen. Dit kan door het rooien van de coniferen tussen de boerderij en de kleine schuur buiten het broedseizoen uit te voeren. Voor het broedseizoen wordt in het kader van de Wnb geen standaard periode gehanteerd. De lengte en de aanvang van het broedseizoen verschilt per soort. Globaal moet voor het broedseizoen rekening gehouden worden met de periode half maart tot half augustus.

Aanbevelingen

Vestiging van kerkuilen in de kerkuilkast kan worden voorkomen door de kast te verplaatsen naar een alternatieve locatie. Dit betreft geen overtreding van verbodsbepalingen omdat de kast al enkele jaren niet meer als nestplaats is gebruikt. Het verplaatsen kan het beste nog dit najaar plaatsvinden omdat kerkuilen al in de winter kunnen beginnen met broeden.

De nieuwbouw in Speelpolder biedt mogelijkheden om voorzieningen te treffen voor bijvoorbeeld huismussen. De nestkasten die in het naastgelegen projectgebied Waterrijk zijn opgehangen zijn direct in gebruik genomen.

Literatuur

- Boonman, M. 2021. Effecten natuurontwikkeling Waterrijk op beschermde soorten. Toetsing in het kader van de Wet natuurbescherming. Rapportnr. 20-094 Bureau Waardenburg, Culemborg.
- Boonman, M. 2022. Effecten herinrichting 't Hammetje op beschermde soorten. Toetsing in het kader van de Wet natuurbescherming. Bureau Waardenburg Rapportnr. 22-095 Bureau Waardenburg, Culemborg.
- Smit, G.F.J. 2018. Notitie veldbezoek Domstraat 82 en Pallisaden 16. Notitie met kenmerk 17-0031/18.05584/GerSm, Bureau Waardenburg, Culemborg.

Voor vragen over deze notitie kunt u contact opnemen met [REDACTED]

Akkoord voor uitgave: Kwaliteitszorg Bureau Waardenburg bv
[REDACTED]

Paraaf: [REDACTED]

Bureau Waardenburg bv is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Waardenburg bv; opdrachtgever vrijwaart Bureau Waardenburg bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Bureau Waardenburg bv / Gemeente Amersfoort

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden vervaardigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, digitale kopie of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Waardenburg bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Lid van de branchevereniging Netwerk Groene Bureaus. Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg bv is gecertificeerd door EIK Certificering overeenkomstig ISO 9001:2015. Bureau Waardenburg bv hanteert als algemene voorwaarden de DNR 2011, tenzij schriftelijk anders wordt overeengekomen.

Bureau Waardenburg, Varkensmarkt 9 4101 CK Culemborg, 0345 51 27 10, info@buwa.nl, www.buwa.nl